

صاحب سید نصرالله - فعلا باید کاری کرد که این مطالب بقتل برسد.

مجلس بنده مطالب را عرض میکنم بلکه سر بمایین ترتیب را فراهم نمایم.

آقا شیخ حسین - ما قانون داریم قانون ما هم قرآن است و قرآن فرموده مقصد باید اخراج شود از صاحب چادر چرا جلو گیری نمیکند و چادر را نمی خوابانند.

مجلس السلطنه - عرض کردم حکم باید کلیت داشته باشد پوئنون بیض و بیکفرون بیض نمیشود اگر باید خوابانند اول این چادر دم در را بپوشانند که در خارج عام است آنکه در خانه خودش چادر زده است.

وکیل التجار - تمام این افتشاشات بواسطه آن است که بدو جلو گیری نمی شود مطلب دیگر وقت ما خیلی تنگ است نباید منتظر بمانیم و این مجلس هم علنی نباید باشد باید مشغول ترتیب این کارها شد.

آقایان حسین - آقایان شیراز تا حال عارض بودند و دادخواهی میکردند حال هر چا چادری برپا میشود همین که گفته میشود چرا جلو گیری نمی شود باین حضرات مستمسک میشوند این آقایان و کلاه شیراز حاضرند که الان آن چادرها را بپوشانند بشرط این که بعد از این هر جا چادری زده میشود جلو گیری شود.

مجلس السلطنه - شما آقا خیلی تند می روید اول بقانون محمدی ص کسی نمی تواند وارد خانه کسی بشود اودر خانه خودش چادر زده است ولی اینها در وسط شارع عام چادر زده اند و این در شرع مستحسن نیست.

آقای سید محمد جعفر - مسئله شیراز اگر از اول خلاف بود چرا جلو گیری نکردید و اگر صبح بعد از آن چرا دفع تهدیات را از آنها نمی کنید ولی متصل می گوئید قوام حرکت کرده و حال آنکه نکرده چادر ظالم را مظلوم چادر مظلوم را ظالم قرار میدهند چادریکه در خانه زده شده و باعث فتنه است آیا شما جاز است شما طاهران را نمیتوانید جلو گیری بکنید از این گفتگو ها که در بالای منبر می روند و و کلا را توهین میکنند و تکفیر مینمایند چرا جلو گیری نمیکند اگر اینها کافر هستند چرا ثابت نمیکند و اگر از عهد نبوت بر نمایند چرا اینها را مجازات نمیدهند.

مجلس السلطنه - اما چادرهای اینها را که گذاشتند زدن بعضی حفظ احترام مجلس بود اما در خصوص قوام میدانید که از طرف دولت تاجه اندازه اقدام شده حالا چه کنیم که اهل فارس و دوفرقه شده اند اما در خصوص چادر نقیب السادات مادامیکه خلاقی از او ظاهر نشده نمیشود جلو گیری کرد.

آقای سید محمد جعفر - چادر نقیب السادات باین تفصیل خلاف او معلوم نشده و این خیلی صعب است اما در خصوص اینکه میگویند شیراز دودسته شده اند بارها گفتیم تحقیق کنند چرا تحقیق نمیشود آخر این دودسته چه کسانی هستند جز همان اتباع و اهوان او هستند همینکه چهار نفر تلگراف کردند نمیتوان حل برصحت کرد.

وکیل التجار - ما کاری باین مطلب نداریم که

قوام حرکت کرده یا نکرده ولی بیگنیم مجلس زای داد بخرک اودولت هم حکم کرد همینکه اوسامه کرد لا ائلا باید امتیازات او گرفته شود تا بییند حرکت میکند یاخیر.

آقای سید حسن تقی زاده - مطالبی که در چند روز قبل گفته شد هر کدام اهمیت داشت آن اهمیت از نظر رفت و هر روزی باید اوقات خود را برای یک چیزی صرف کنیم حالا برای مثل قوام و فردا بجهت حاج آقا محسن - قرار گذاشتیم تا ما این مطالب را هر است کرده جدا خواهش کردیم از دولت که ما را آسوده کنند ما منتظر بودیم بگر مطالبی که از مجلس اخطار میشود معوق نگذارند تا مردم جلوی و کلا را بگیرند و دکا کین را بییندند آن وقت آن کار انجام پذیرد حالا میگوئیم مقصدهای این شهر را رفع نمائید استعدا نمیکنیم بلکه منت میکنیم زیرا که دولت قوه مجریه است اگر اقدام نشد لابد اشخاصی که در تحت لوای حق جمع شده اند دفع خواهند کرد.

مجلس السلطنه - این فرمایشات در ظاهر صحیح است ولی یقیناً هم بیسرفت کار را باید ملاحظه کرد.

مستشار الدوله - باز کار بهما عرضه می کشد مقصود اینست که دولت باید در کار داشته باشد بدون اینکه از طرف مجلس اخطار شود و مطالبه گردد خودشان در صدد کار بر آینه چنانچه همین مسئله کرمانشاه و اینچرا می بینیم و هیچ تشخیصی نمیدهند چادر مظلوم را بچادر فساد نیاس میکنند.

مجلس السلطنه - شما تصور نمی کنید که آن قوه سابقه دولت رفته همین اعتراضات شباهت ضعف قوه دولت است باید هر قوه که برداشته قوه دیگری بجای آن بگذارند.

آقای سید حسن تقی زاده - بعقیده بنده این اعتراضات باعث ضعف نمیشود از اول اگر دولت همراهی میکرد این اعتراضات نمیشد.

حاجی سید نصر الله - ما باینه بس است باید اصلاح کار را بخواهیم.

مخبر الملک - در نام این گفتگوها اگر آقایان و کلا دوسه را در نظر داشته باشند کار ایشان آسان تر میشود یکی اینکه در مدت شصت سال دولت تمام قوای خود را در نقاط لازم بدست خود تمام کرده و اگر هم در حقیقت میخواست از اول هم همراهی نماید باید در تمام نقاط لازمه استعداد بگذارد که این انقلابات نشود حالا اعتماد من این است که باید همراهی و کمک کرد و باتفاق رفع این مقاصد را نمود.

آقای سید محمد جعفر - قبول ندارم این ضعف را - بطور ممکن است دولت حاج آقا محسن را بخواهد و او با این ثروت حاضر نشود همچنین قوام خودش باعث ضعف خود میشود.

وکیل الرعایا - مگر همدان از نظم ایران مجزی است که تا کنون هیچ فتنه برپا نشده است و هم قسم هم همراهی کرده اند پس علت چیست (گفتند جهت اینست که حکومت همدان همراهت و با مردم خوب رفتار میکنند.)

رئیس - نتیجه مجلس همین شد که جناب معتمد السلطنه بروند و قرار آن مجلس را بگذارند جناب سهام الدوله معاون وزارت جنگ دستخطی ارائه داشتند قرائت شد بموجب آن دستخط اعلیحضرت

معاونتی سهام الدوله بسمت معاونت وزارت جنگ معرفی رسمی شدند و همه تبریک گفتند

مذاکرات روز یکشنبه ۲۷ ربیع الثانی دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز شنبه ۲۶ ر آقا سید محمد تقی قرائت کردند - راپورت نهادند را قرائت کردند قریب باین مضمون بود.

قبل از ظهر خبر رسید دیشب سوار الوار به

دهکده رفته اغنام آنها را بفارت برده امیرانم آید فرستاده اموال را گرفته اشرار از عقب و سبده سوار های احتشام الدوله از این طرف رسیدند یکدفعه از آن طرف دوهزار سوار اشرار رسیده چنگ غریبی شده چند نفر مقتول شدند بهد اشرار زور آورده اموال را میبرند بهد کار سخت شده توپ تهر را بیالای تبه برده اتصالا شلیک کرده و جنگ هم میکنند این ترتیب کار را در خیلی بر مردم سخت گردانیده هنوز جنگ باقی است از سه طرف شهر آتش فتنه برپاست تا سکنون سی تیر توپ بسمت شهر انداخته سوار دادوخان هم رسیده از فرار راپورت دیگر که رسیده است از یکطرف چند نفر سوار اشرار هجوم آورده سوارهای احتشام الدوله جلو گیری میکنند و جمی از اشرار را هدف کلوله کرده جنگ رسمی شده از این طرف سه نفر سوار احتشام الدوله بنا دو رأس اسب کشته شده ولی عدد مقتولین آنطرف معلوم نیست چند نفره راپورت از افتشاشات آنجا قرائت شد و در راپورت روز بیست وهفتم درج شده بود که امروز صبح جمعیت کردند که اشرار را

پراکنده نمایند - معلوم شد همان دیشب اردوی سالار الدوله با خودش فرار کرده اند و الحمد لله مردم آسوده شدند.

آقای سید محمد تقی - امروز صبح بواسطه قرب جوار بده رفتم خانه نقیب السادات دیدم چادری برپا بود و جمی هم از ارباب تیولت حاضر بودند جناب نقیب السادات برات ذمه خود را خواسته که من بر ضد مجلس این چادر را برپا نکرده چون ایام فرا داری حضرت صدیقه طاهره است نصه فرا داری داشتم حالا که این افتاه شهبه شده است من حاضر هستم که رفع نمایم و همان چادری که در بیرون زده شده بود خوابانیدند بواب تیولت گفتیم که شما اگر مرضی دارید عریضه بکنید این نوحشاکت کردن صحیح نیست خود جناب نقیب السادات هم چیزی نوشته است قرائت شد قریب باین مضمون بود چون ارباب تیولت برای فرض دانسته در این دارالسایده جمع شده و نظمشان این است که سالار نان داشتند حالا برای اصلاح امور خودشان دستوالعمل میخواهند.

منهم معنی تمزیه داری حضرت فاطمه این چادر را زدم عریضه هم خود ارباب تیولت عریضه کرده اند قرائت شد قریب باین مضمون سالار است که امر معاش ما از مواجب و مستوری بود و اجداد ما با زحمات زیاد هر یک بر مراتب خدمت مستوجب رحمت شده معنی آرایش محل مواجب را بنوا داده اند و آنها را آباد کرده ایم حالا با کثرت آرا فرار شد تیولت بر گردد و از شاهکارها که بر افتباه کاری فراهم کرده اند این است که هر که

میدانند که ما ضدمجلس نیستیم الا خوبست مقرر فرمایند در بیانات میزبانی بشود اگر مایهی آنها موافق میان موجب است که بجه قانون بر میگردانند و اگر زیاد است یا خود بیول را ضبط یا زیاد او را دریافت دارند و نیز در سایر دول معمول بوده در اینگونه موارد چندسال قبل اطلاع میدهند که همچو کاری خواهد شد شما در مدت مذکور فکر خود را بکنید.

صدرالعلماء ما را نگاه میکنیم ارباب بیول املات را خراب کرده اند آنآباد.

آقای میرزا محمود خونساری - یک مطلبی را ده روز نشسته تصحیح و تصویب کردید که ملت را آسوده ننماید آیا صحیح است که او را چند روزی مجدداً مطرح قرار دهیم وقت مجلس را توضیح ننمائیم.

رئیس - این مطلب صحیح است ولی هنوز کار ما با آنها نرسیده که افکار ما را پسندند و این اشخاص که اینجا هستند و نوشتند که ما حاضریم خون خود را در راه ملت و دولت صرف کنیم ولی بیگونیته از یک دینار حقوق خود صرف نظر نمی کنیم بنابراین لازم میشود که هر کس حقوق دارد باو بیول بدهند در صورتیکه از اصل این حقوق قسطاًست چه جهت دارد که ملت بیجهت این پول را بدهد معیناً باز ملت میدهد دیگر این چه ادعائی است وجه استحقاقی است که محل هم می خوانند.

آقای میرزا محمود خونساری - از زمان ناصرالدین شاه برود تازمان حال هیچ جنک وجدالی اتفاق نیفتاده که حضرات نوشته اند خون اجساد ما ریخته شده تا مستوجب این بذل مرحمت شده خوب معین شود چه جهت دارد فلان خواهی در سال دهم هزار تومان بیرون باز دولت گرسنه بماند و هم خود را بدلت باخر رساند.

آقای سعید حسن تقی زاده عرضی بود که مقدم بر اینها خواستم عرض نمایم بنیادیم بچه ملاحظه صلاح دانستید که این لایحه در مجلس خوانده شود در صورتیکه در این خصوص لایحه قانونی نوشته و کار تمام شد.

رئیس - صحیح است ولی میدانید که این گونه خبرها که میرسد بهتر اینست فی الجمله مطرح شود و بعداً آنرا بنیاداً از شهرت نشود.

آقای سعید حسن تقی زاده جواب یک کلمه است که این مسئله قانونی شد و ختم گردید.

آقای سید محمد جعفر - جوابی از اینها بالا نمیگویی ما باید اقتدا کنیم بعضی تائیر علیه السلام به بنیام کی حضرت بدون خدمت کسی چیزی داد مسئله اسامه بن زید که هلام زاده حضرت و رئیس لشکر بود مادامیکه که بجهد نصیرت حضرت چیزی باو نمیداد چه چنانچه وقتی ز حضرت چیزی خواست حضرت قریب باین مضمون فرمود اگر از بیت المال میخواهی بیت المال مال مردم است و اگر از مال خاص خود میخواهی مضایقه ندارم حالا مالیه مملکت مال ملت است نتیجتاً زحمات رعیت بیچاره را بجهد نرفتمت خوانده میشود داد.

آقای میرزا فضلعلی آقا - هروقت باین کار شروع شود لابد اینگونه گفتگوها بیان خواهد آمد بهترین است زیادتر از این در این موضوع

توضیح وقت نشود.

آقای میرزا محمود - از فرار بیکه شنیده شده اشخاصیکه نپوشان ملک خودشان بوده آنها بعال خود بماند ولی سایرین بر گشت کند گمان نمیکنم این رای را مجلس تصویب کند قانون باید کلیت داشته باشد.

احسن الدوله - این تقصیر از طرف دولت نیست بلکه رعیت دیگر محال است زیر بار بیول برود.

سید الحکما - عرض میکنم مملکت امروز بیست و یک کروخرج دارد و پانزده کروجر دخل دارد باید طوری کرد که خرج و دخل مملکت موافق شود نمیشود از خارج آورد و بصرف این مملکت زد مجلس باید نهایت هم خود را مصروف دارد که رفع کسر بشود با وجود این نباید باین حرفها گوش داد.

آقای میرزا محمود خونساری - در باب شش نفر ناظر دیوانخانه در عمل آصف الدوله چه شد ؟

رئیس - انتخاب و معین شد.

حاجی محمد آقا - در مسئله ما کو آنروز مذاکره بعمل آمد امروز با ما را بلنگر افغانه احضار و باره اطلاعات داده اند که اگر جلو گیری نشود اسباب تولید فتنه خواهد شد خوب است آن تلگرافات را بیارند بخواوند تا تکلیف معلوم شود.

رئیس - قرار شد حاج محتمم السلطنه بیایند به مجلس پس از آمدن ایشان البته قرائت و قرار صحیحی گذارده میشود و در صد علاج بر بیایم کاغذی که حاج محتمم السلطنه نوشته اند از قرار معلوم آن تلگرافات با آنها نرسیده و علت دانید آن چیست که تلگرافات این طرف میرسد ولی مال آن طرف نمیرسد.

مستشار الدوله - علت این است که این تلگرافات را باید نظام الملک مخابره بکنند حال او معلوم است مثل مسئله قراچه داغ که ابد اطلاع نداده بود.

ادیبالتجار - نظامنامه آنچه های ایالتی نرسیده شد یا نه؟

رئیس - بلی از چاپ بیرون آمده و بوکلا داده نشد ولی بیکدی روزی از حکام مثل وزیر اکرم که در این چند روزه میرود داده شد ولی مطلب دیگری اظهار شده و آن این است که باید همراه هر یک از حکومتها یک نفر از وکلا برود که هم مردم بدانند که حکومت اعمال فرض نخواهد کرد و هم وکیل بسبب معامی در آنجا یاره مفاسد را جلوگیری کند.

شرف الدوله - بعقیده بنده خوب است یک نفر از وکلا به همراهی هر یک برود.

رئیس - حالا که این مطلب مذاکره شد خوب است تفریح شود و نتیجه معلوم گردد.

آقای محمود کیلالتجار - در نظامنامه چنین قیدی نشده نظامنامه هم فارسی است حاجت معلوم نیست بگمان بنده اگر وکیل برود اسباب ضدت شده آن وقت هر مفسده که ظهور کند از عهد حکومت خارج میدانند.

شرف الدوله - بعقیده بنده رفتن وکیل اسباب اتحاد است.

رئیس - بعقیده بنده این مطلب اهمیت دارد باید رای گرفته شود.

آقای میرزا محمود خونساری - عقیده آزاد است ما باید وکلای باقی مانده را بخواهیم که آدم کم داریم و آنکھی آنوقت تمام دعوات وکیل خواهند نشست و بعد از رفتن وکلا هر یک از مفسدین و مفسدین مفسد بر میآیند و وکیل را متهم میسازند آن وقت وزارت داخله هم خود را از مسئولیت معاف خواهد داشت.

حاج امام جمعه - حتی الامکان ما باید حفظ هیئت را منظر داشته باشیم اگر مقتضی از طرف مجلس نرود تولید خیلی اشکالات خواهد شد خوب است شخص امینی برود که ناظر باشد وکیل هم لازم نیست برود.

آقای سید محمد جعفر - تقریباً رای بنده هم رای آقای میرزا محمود است در رفتن وکیل احتمال تولید فتنه میرود.

آقای محمود کیلالتجار - ما باید برعده وکلا بیفزاییم نه اینکه از همه آنها بکاهیم.

حاج امام جمعه - این همه انقلابات را باید بعد از فضل خدا رفع نماییم بفرستادن نظامنامه و اتحاد حکومتها.

آقای سید علی نقی - بیروز از تأمین ولایات صحبت شد امروز هم میشود ولی هیچ فایده ندارد این طور که وکلای تبریز گفتند و از شیراز هم همین طور سایر جاها خبر میرسد این انقلابات رفع نخواهد شد مادامیکه مجری کل از مادانتک است هیچ فایده ندارد باید اسبابی فراهم کرد که مجری کل قلباً همراه و همه نوع خوشوقت باشد از این حرفها و رفتن وکیل و غیره وکیل فایده مترتب نخواهد شد همانطور که بیروز محتمم السلطنه گفتند و مجلس تصویب کرد اقدام شود خوب خواهد شد.

حاج میرزا ابراهیم آقا - این اشخاصی که در انجمنها هستند و خود را مؤسس و معق میدانند اگر این نظامنامه برود و تجدید انتخاب در خصوص این اشخاص شود بقیه انقلاب خواهند شد و این انقلاب را رفع نمی نمایند مگر رفتن وکیل.

آقای میرزا مرتضی قلی خان - اگر عقیده شان بر اینست که وکیل برود ولی بنده یک چیزی میافزایم که هر وکیلی بطرف ولایات خود نرود.

آقا شیخ حسین - در بدو انتخابات بنده و آقا سید محمد تقی تمام را حاضر بودیم و با اینکه مخیر السلطنه وزیر علوم بان اندازه مهارت بکاربرد باز دیدید چه انقلابی شد عقیده بنده این است تا مردمان عالم از وکلا نروند کار پیش نخواهد رفت.

آقای میرزا محمود خونساری - عده مخصوصی از وکلا هستند که آنها شب و روز مشغول کار هستند بنا بشود بروند همین اشخاص خواهند رفت آنوقت کارهای مجلس موقوف میماند.

آقای میرزا فضلعلی آقا - اینکه وکیل برود یا غیره وکیل یا اینکه بکنفر از طرف مجلس برود و بکنفر از طرف دولت در هر صورت رفتن ما وکلای لازم است اما اینکه از طرف مجلس شخص خارج برود باز مثل خارج خواهد بود پس باید وکیل برود که از وکیل بهتر حرف شنیده میشود آنها که تصویب نمیکنند وکیل برود مضرنی ملاحظه میکنند که اینجا کار شاید مختل بماند و موجب تهمت شود اما این مضرت احتمالی یارفع بکن انقلاب بزرگ که منفعت مهمی است مقابله نمیکند.

حاج سید نصرالله - این مطلبی که حاج میرزا ابراهیم گفتند محل توجه است درحقیقت این اشخاصیکه درانجمنها هستند اگر متروک شوند تولید فتنه و فساد میشود و اما اینکه ازطرف مجلس مأمور بود بااعتقاد بنده وزیر علوم که در این کار امتحان دادند چند نفری را معین کرده بفرستند که با اهالی همان انجمنها مذاکره کرده ارائه طریق نموده اگر همان اشخاص سزاوار هستند که بسیار خوب والا تجدید انتخاب شود.

ادیب التجار - این چه سوغاتی است که نسبت بوکیل میرود که نباید وکیل بولایت خود برود و اهل ایران تماماً بی علم نیستند نظامنامه هم که فارسی است از روی آن رفتار میکنند گذشته سئوال دیگری دارم که آیا این ترتیب در سایر جاها هم معمول است یا نیست.

رئیس - در هیچ جا معمول نبوده ولی بواسطه یازده مواع که پیش میاید لازم است عقیده آزاد است باید رای داده شود و نتیجه معلوم گردد.

آقا سیدعلینقی - اینکار ملت است اگر نباشد کسی برود باید ازو کلا باشد ولی اینکه وکیل هر ولایتی بجای دیگر برود ملاحظه بی خود است.

آقا میرزا مرتضی قلیخان - این مطلب را بنده گفتم که وکیل هر ولایتی بجای دیگر برود چه می اعتراض کردند ملت آنرا عرض می نامم که همه تصدیق کنند و آن اینست وکیل هر ولایتی لابد دوست دارد دشمن هم دارد لابد اسباب اتهام فراهم خواهد آمد ولی اگر چنانچه وکیل هر ولایتی بجای دیگر برود این اشغال پیش نخواهد آمد.

آقا سیدحسن قلی زاده - صحبت این مطلب است که وکیل هر ولایتی بجای دیگری برود اولاً باید ببینیم که آیا رفتن وکیل لازم است یا خیر وقتی که یک دولتی قانونی شد باید امورات آن مملکت از روی قانون رفتار شود این مسئله انجمن ها از کارهای داخلی است و راجع بوزارت داخله و حکومتها است اگر از وکلای برود مخالف با قانون است اگر کسی هم نباشد برود باید بطور معلمی برود در صورتیکه ما اشخاص کاری لازم داریم باید از خارج معین شده برود و بعد از این ملت باید بداند که مجلس دارالشوری در مرکز فقط مشغول وضع قوانین است و ناظر در کار دولت است باید ملت در ولایات حکومتهای خود را شناخته اطاعت نمایند.

آقا میرزا نظام الدین - بقانون نظامنامه باید رفع اغتشاشات ازحکام خواسته شود اگر از عهده برنیامدند آنوقت از طرف مجلس اگر لازم است کسی برزد.

احسن الدوله - ماهنوز لباس پوشیدن خود را نمیدانیم این دلائل بر بی علمی ما میکند این لباس که باید بتن این ملت بپوشانیم نباید درست پوشانید نه یک آدم سفید رو و دل سیاه این کار را بکنند باید لباس برلیان باشد که پالک و صاف باشد حال ازهر کجا باشد لام نیست وکیل باشد در هر حال ناظر از طرف مجلس لازم است.

حاج میرزا آقا - بجهت رفتن کسی به نظامنامه محتاج بخارجی است و حالا بودجه ما انتضای اینگونه مغازجات را ندارد خوب است نظامنامه فرستاده شود اگر تولید فساد شد متوسط نگراف اصلاح داده میشود شاید در اغلب ولایات

بهری و بدون ترسند و دلیل باز بچند روز
وکیل الرعایا - ما یک اداره تقشیش لازم داریم که رقم تمام این مفاسد بشود گذشته اشخاصی که مایل بدروستی و راستی هستند زیاد ترند از اشخاص مفرض و مفسد.

آقا سیدمحمد جعفر - در بعضی ولایات به ترتیب صحیح انتخاب شده مثل اصفهان و شیراز و تبریز و اینکه جاها حاجت بفرستادن مأمور نیست هر گاه از جاهای دیگر هم صدا بلند شد همانطور که آقای حاج سید نصرالله فرمودند مأمور معین میشود و فرستاده میشود (لائحه آقای شرف الدوله در این موقع قرائت شد)

چند فقره مطلب اهمی بنظر بنده رسیده که لازم میدانم پیش نهاد اعضاء محترم مجلس شورای ملی نمایم احقر تصویب مفرم اینند بموقع اجری گذاشته شود.

اولاً بصاحبان حقوق و افراد قشون چنان وانمود کرده اند که مجلس شورای ملی در ادای حقوق آنها تکامل و تسامح دارد و حال آنکه اعضاء مجلس بصورت بلند فریاد میکنند که حقوق افراد قشون و حقوق سایرین باید بدون کسر و نقصان بآید خودشان شود و نباید مثل سابق در میانه حیف و میل شود در این صورت بجهت اطمینان و امیدواری آنها لازمست اعضاء محترم مجلس شورای در فکر تدارک و تهیه تنظرومی بوده باشند که حقوق عقب مانده افراد قشون و سایرین بنظارت مجلس مقدس عاید آنها شود پس بهتر این است اعضاء محترم مجلس شوری اگر صلاح دانند این مسئله را مطرح مذاکره فرمایند که بچه شکل باید تدارک تنظرومی شود تا حقوق آنها عاید و آسوده شوند.

ثانیاً بجهت رفع انقلابات و اغتشاش ولایات اگر اعضاء مجلس شوری رای بدهد لازمست نظامنامه های انجمن های ایالتی را با جلا بصحابت و کلائی داشته مند گردان بولایات روانه دارند که بطور صحت ترتیب انتخاب و انتقاد آنجنهای ایالتی را بدهند و تکالیف آنها را مشخص نمایند و اسباب آسایش و وسائل امنیت ولایات را فراهم آرند دولت را بتأمین مدارس و اعمال خیریه دعوت نمایند.

ثالثاً حالا که ملت عزیز وطن خواه مملکت ایران باین مقام آمده اند که در راه حفظ وطن و بیضه اسلام جان تازی نمایند و از راه غیرت خون گرم آنها در عروق و اعصاب بجریان آمده میخواهند خودشان را قدای حفظ وطن و ترقی مملکت نمایند چه ضرری دارد از جانب دولت معلمین نظامی با بصیرت بولایات بروند و بر تمام طبقات ملت که استمداد و ایاق مشق نظامی و جهاد دارند مشق نظامی یاد دهند و علم جنگ بیاموزند در تحت قانون صحیح در اندک مدتی خواهید دید بدون اینکه دولت خرجی کرده باشد مملکت دارای قشون صحیح شده است و در موقع لزوم و احتیاج از راه وطن پرستی همه قسم جان بازی خواهند کرد.

رقمه وزارت داخله قرائت شد فریب باین مضمون در مسئله اظهارات مجلس ملی راجع بجناب آصف الدوله جوابی نوشته اند سواد آن فرستاده شده جواب آصف الدوله فریب باین مضمون بود (اینه میدانید که تهمتی باین بنده زده اند ابدأ در خراسان تاحال چنین امری اتفاق نیفتاده شان وغیرت ایل زعفرانلو وغیره بالاتر از اینها است که نسبت فروش دختر بآنها داده شود یک نفر پیدا شده که بگوید گذر زمان سلطنت

بجزایر چین و ژاپن و روسیه و ایران و هندوستان
بجهت تحقیق بهر طور که مجلس صلاح بداند حاضر م.

آقا میرزا فیضعلی آقا - یک مکتبی معروف است که میگویند از بزبکار همین که مطالبه طلب را نکردی طلب کار میشود حالا مسئله آصف الدوله است حال گذشته ما را صرف نظر کرده هیچ کویا خیال دارد چیزی هم از حکومت بجنورد گرفته شود.

آقا میرزا سید محمد مجتهد - دو مطلب خیلی لازم است یکی فرستادن نظامنامه ها یکی تأمین ولایات همه جا مشغول شده است از اطراف شکایت میکنند جان و مال مردم در خطر است.

جهامی از طرفی ممان و وزارت داخله رسیده بود قرائت شد فریب باین مضمون (قرار شد فردا حضرت اشرف با هیئت وزرای مشغول دو ساعت بنوب مانده بیایند ولی بطوریکه عرض شد مجلس علنی نباشد غیر از وکلای صحیح اصلاح کسی از خارج نباشد همین طرز در ولایتین هم از تشا جان کسی نباشد بجهت قرائت نظامنامه اساسی صحبت شد گفتند امشب وقت نیست بماند از برای روز سه شنبه (در این موقع مجلس ختم گردید)

مذاکرات روز دو شنبه ۲۸ دارالشوری ملی

امروز بر حسب معمول مجلس رسمی هلنی تعطیل بود ولی چنانچه روز گذشته در مجلس رسمی قرار شد که مجلسی از وزرا مشغول و حجج اسلامیه و وکلا عظام تشکیل شود تا در رفع اغتشاشات و دفع اختلافات بطور بیخوشی و چهاره جوئی مذاکره نموده قرار صحیحی بگذارند تا لایس از ورود هیئت وزرا رئیس عنوان کردند که فرض از زحمت افزائی هیئت وزرا این بود که از برای امنیت بلاد و اصلاح امور مملکت کلابه مذاکره شود و بمشاوره حجج اسلامیه و وزرا و وکلای صحیحی داده شود.

چند نفر از وکلا عنوانات معتزله در بی نظمی مملکت اظهار داشته تنظیم و تأمین سکله را در عهده قوه مجریه ثابت دانسته اقدام بدین را خواستار شدند.

اتابک اعظم وزیر داخله - این مطلب مسلم است که انجام این گونه مطالب بر عهده دولت است و اینکه تا کنون آن طور که باید اقدام شود نشده بواسطه دو امر بوده است یکی تمام نشدن دستورالعملی های حکام است که امروز حکام خود را بی تکلیف میدانند و دیگر مهیا نبودن اسباب والاتاجرا در این خصوص صعبت های زیاد بمیان آمد.

جمعی از وکلا علت بروز و ظهور این همه را اغتشاشات در این چند ماهه که مملکت مشروطه شده است اظهار داشته و در این موقع آقا سید حسن قلی زاده نطق مفصلی ایراد کردند شاهزاده فرمانرما وزیر عدلیه شرح مبسوطی راجع بوقایعی که از بیست سال قبل تا کنون اتفاق افتاده اظهار نمودند که این اغتشاش بتوانین مختلفه دیگر همیشه در خاک آذربایجان و شیراز و غیره بوده و اختصاص باین چند ماهه اخیر نداشته است.

حاج مخبر السلطنه - (وزیر علوم) که اصلاح کلیه امور مملکت موقوف و منوط بر تهیه پول است و تمام این معایب و مفاسد که